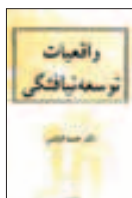

در آمدی بر کتاب‌شناسی توسعه

۲. واقعیات توسعه نیافتگی

دکتر حمید الیاسی در این کتاب می‌کوشد با ارائه مبانی نظری و مفهومی الگوهای توسعه برای مردم، بهبودی را در شرایط زندگی و ارتقای موقعیت کشور خویش ایجاد کند. همین هدف‌گذاری کتاب باعث شده است که نویسنده با زبانی ساده ابتدا به تعریف جامعه و مراحل تاریخی (ما قبل سرمایه داری و سرمایه داری) آن پرداخته و سپس به طرح مسئله توسعه نیافتگی بپردازد. در مرحله بعدی نویسنده کوشیده است جامعه توسعه نیافته را از لحاظ تاریخی، طبقاتی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی بررسی کرده و در بخش پایانی به ارائه راهکارهای رسیدن به توسعه و برنامه‌ریزی جامع برای آن بپردازد.

این کتاب توسط نشر یادداشت در ۲۱۶ صفحه و با قیمت ۶۸۰۰ تومان در اختیار علاقه‌مندان به این حوزه قرار گرفته است.

۳. توسعه روستایی با تأکید بر جامعه روستایی ایران

این کتاب که محصول همکاری مشترک دکتر مصطفی ازکیا و غلامرضا غفاری است، با هدف ارائه یک منبع درسی برای دوره کارشناسی ارشد نوشته شده است. نویسندگان کوشیده‌اند به شکل انضمامی به بررسی مسائل نظری توسعه روستایی بپردازند. مطالب در سه بخش تنظیم شده است: در بخش «توسعه و تحول جامعه روستایی»، ابعاد نظری و مفهومی توسعه روستایی، رویکردها و راهبردها، روند آبادی‌نشینی در جامعه ایران، تحولات جمعیتی و نظام قشریندی روستاها بررسی می‌شود. در بخش دوم، سیاست‌های توسعه روستایی با تمرکز بر ساختار سیاسی، اصلاحات ارضی، دولت و مشارکت اجتماعی روستاییان و... مورد کاوش قرار می‌گیرد. بخش سوم کتاب هم بر مبنای مجموعه بررسی‌های تجربی موردی بر موضوعاتی چون فقر و آسیب‌پذیری روستایی، اسکان جامعه عشایری و سرمایه اجتماعی در جامعه روستایی تدوین شده است. «نشر نی» این کتاب را در ۳۲۴ صفحه و با قیمت ۱۲ هزار تومان در اختیار دانشجویان و پژوهشگران این حوزه قرار داده است.

۴. تغییر اجتماعی و توسعه

آلین سو، پژوهشگر و نویسنده مشهور این حوزه، در کتاب خود به بررسی سه مکتب رایج توسعه، یعنی مکتب نوسازی، مکتب وابستگی و مکتب نظام جهانی پرداخته و با نگارشی شیوا و دقیق، به تحلیل این سه مکتب پرداخته است. او دو مکتب نوسازی و وابستگی را به دو تحله مطالعات قدیم و مطالعات جدید تقسیم‌بندی کرده و هر یک را به‌طور جامع و مبسوط شرح داده و در فصل آخر

«توسعه» مفهومی بین رشته‌ای است که در حوزه‌های جامعه‌شناسی، اقتصاد، مدیریت، علوم سیاسی و... از منظرهای مختلف بررسی می‌شود. کتاب‌های مختلفی نیز با این تنوع رویکرد در خصوص موضوع توسعه به چشم می‌خورد. این در حالی است که برای شناخت لازم از مطالعات این موضوع، باید بر نامه پیشنهادی در دسترس باشد. در این نوشتار کوشیده‌ایم فهرست بهینه‌ای از کتاب‌های متنوعی را که در مطالعات نظری و عملیاتی توسعه می‌توانند جالب توجه باشند، با توجه به قلمروهای مختلفی که عنوان شد، به‌طور فشرده معرفی کنیم.

البته می‌توان برای آشنایی بیشتر با کتب این حوزه، به مقالاتی که با این موضوع منتشر شده مراجعه کرد. به عنوان نمونه، می‌توان به مقاله «کتاب‌شناسی گزیده توسعه» نوشته ح. قاضیان در شماره ۵ و ۶ نشریه «نامه فرهنگ» مربوط به پاییز و زمستان ۱۳۷۰ اشاره کرد و یا از مقاله کتاب‌شناسی توسعه که آقای احسان خاندوزی در شماره اول نشریه راهبرد یاس در زمستان ۱۳۸۳ منتشر کرده است نام برد. در اینجا تلاشی شده با استفاده از منابع مذکور، به بررسی اجمالی کتب شاخص توسعه از منظر جامعه‌شناسی، اقتصاد و علوم سیاسی پرداخته شود. در پایان نیز نمونه‌هایی از کتبی که با رویکردی بومی به موضوع توسعه پرداخته‌اند، آمده است.

الف. قلمرو جامعه‌شناسی

۱. جامعه‌شناسی توسعه (بررسی تطبیقی - تاریخی ایران و ژاپن)

این کتاب با مقایسه گام به گام تاریخ دو کشور ایران و ژاپن، به مطالعه علل تاریخی موفقیت و عدم موفقیت این دو کشور در مسیر توسعه می‌پردازد. دکتر احمد رجبزاده علت انتخاب ژاپن را، پیشینه سنتی مشابه هر دو کشور در دوران ماقبل از توسعه می‌داند.

نویسنده بعد از مرور چارچوب نظری و روش‌شناسی خود، به بررسی تاریخی ایران دوران صفویه و ژاپن در دوران توکاگاوا (قرن ۱۶-۱۹) پرداخته و سپس نحوه برخورد این دو جامعه را با نظام جهانی و کشورهای توسعه یافته مورد تحقیق قرار داده و در نهایت هم به بررسی دولت‌های نوینی که در این دو کشور شکل گرفته می‌پردازد.

این کتاب که توسط نشر سلمان در سال ۱۳۷۸ به زیور طبع آراسته شده، در ۳۲۷ صفحه و با قیمت ۱۵۵۰ تومان در دسترس علاقه‌مندان است.